

ANKSTYVOSIOS INTERVENCIJOS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS ŠILALĖS RAJONE

Žmogaus brendimo laikotarpis – labai svarbus gyvenimo etapas. Tai laikas, kai vystosi ir pasireiškia apsauginiai ir rizikos veiksniai, kurie daro reikšmingą įtaką vėlesniam žmogaus vystymuisi ir jo gyvenimui. Brendimo metu taip pat susiformuoja požiūris į psichoaktyvias medžiagas ir jų vartojimą. Neigiamos psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo pasekmės skaudžiai atsiliepią visai visuomenei.

Ankstyvoji intervencija apibrėžiama kaip psichologinių, socialinių pedagoginių pagalbos priemonių taikymas vaikams po to, kai nustatoma, kad jie vartoja psichoaktyvias medžiagas, skatinant nevartoti šių medžiagų; siekiant motyvuoti juos atsisakyti alkoholio ar kitų psichoaktyvių medžiagų vartojimo, kol dar nėra susiformavusi priklausomybė.

Ankstyvoji intervencija yra prevencinė priemonė ir ji skirta jauniems žmonėms, kurie iki tol nesikreipė pagalbos (14-21 m. jaunuoliai). Ankstyvosios intervencijos dėmesio centre – asmens elgesio pokyčių pradžia. Tikslas – sustiprinti asmens motyvaciją keistis. Ankstyvoji intervencija ugdo gebėjimą suvokti riziką, todėl ji padeda jauniems žmonėms keisti požiūrį į pirminį psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą.

Ankstyvosios intervencijos programa užpildo spragą tarp pirminės psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos ir priklausomybės ligomis sergančių asmenų gydymo.

Atrankinė prevencija – taikoma asmenims, kurie dar neturi psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo patirties, bet dėl neigiamo socialinės aplinkos poveikio padidėja tikimybė, kad jie gali pradėti vartoti psichoaktyvias medžiagas.

Didžiausias prevencinės programos iššūkis – motyvuoti jaunas žmones jose dalyvauti.

Vykdamas psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevenciją ir intervenciją svarbu įvertinti tikslinės grupės rizikos veiksniai, kurie padidina tos grupės tikimybę pradėti vartoti psichoaktyvias medžiagas. Rizikos veiksniais, skatinančiais vartoti psichoaktyvias medžiagas, gali būti silpni socialiniai įgūdžiai, mokymosi nesėkmės ir bendraamžių įtaka.

Teigiama socialinė aplinka, kurioje asmuo auga, mokosi, leidžia laiką su bendraamžiais, gali apsaugoti jį nuo bandymų vartoti psichoaktyvias medžiagas, t.y. sumažinti rizikos veiksniai pradėti vartoti minėtas medžiagas.

Svarbu ne tiek drausti vartoti psichoaktyvias medžiagas, kiek paskatinti jaunas žmones apgalvoti psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo riziką ir pasekmes. Elgesio valdymas reikalauja tiek pažintinių, tiek socialinių, tiek ir emocinių gebėjimų. Šie gebėjimai yra ugdomi pratimų pagalba, išmokstant pažinti save, suvokiant pavojingiausius situacijos aspektus.

Jauni žmonės turi susidaryti asmeninį ir savitą požiūrį į psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą, todėl siekiama paskatinti juos kritiškai įvertinti savo vartojimą. Ankstyvosios intervencijos programos metu siekiama sustiprinti jaunų asmenų gebėjimą įvertinti save ir savo prisiimtą riziką, vartojant psichoaktyvias medžiagas.

Programa taikoma rizikingos elgsenos nepilnamečiams asmenims nuo 14 metų, kurie eksperimentuoja ar nereguliariai vartoja psichoaktyvias medžiagas (išskyrus tabaką), bet nėra nuo jų priklausomi. Asmuo gali būti įpareigotas dalyvauti Programoje arba savanoriškai kreiptis dėl dalyvavimo Programoje. Asmenį dalyvauti Programoje gali įpareigoti: teismas ar ne teismo tvarka administracinio nusižengimo bylą nagrinėjanti institucija (pareigūnas) už Administracinių nusižengimų kodekse numatytus administracinius nusižengimus; savivaldybės administracijos direktorius, kai savivaldybės administracijos Vaiko gerovės komisijos siūlymu asmeniui yra skirta vaiko minimalios priežiūros priemonė. Asmeniui dalyvauti Programoje gali rekomenduoti bei nukreipti vaiko įstatyminiai atstovai (arba vienas iš atstovų), ugdymo įstaiga, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Tauragės apskrities vaiko teisių apsaugos skyrius Šilalės rajone, Lietuvos probacijos tarnybos Klaipėdos regiono skyrius Šilalės rajono savivaldybės teritorijoje, policijos pareigūnai, Savivaldybės administracijos tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius, socialiniai darbuotojai, atvejo vadybininkai, kurie apie asmens sutikimą dalyvauti programoje informuoja Biurą raštu arba el. paštu.

Užsiėmimų trukmė – 8 val. (4 užsiėmimai po 2 val.).

Ankstyvosios intervencijos programą vykdo:

Šilalės Visuomenės sveikatos biuras ir Šilalės švietimo pagalbos tarnyba.